

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > דע את הויתך 006 להקשיב עם הלב

דע את הויתך 006 להקשיב עם הלב

א. לימוד ההויה שבנפש אינו חכמה אלא הכרה פנימית עמוקה וחוויה

לומדים אנו להכיר מעט יותר את האני נשמה שבקרבו בכלל ואת ההויה שבנפש בפרט. ננסה בעזרת "י לגעת בנקודה הפנימית שבתוך האדם ולגלות אותה מכמה זוויות בתקווה שלאט לאט הדברים לא יהיו רק בבחינת קריאה בעלמא אלא בבחינת חוויה בנפש, ובמילים יותר עמוקות בבחינת הכרה שבנפש.

ההויה שבנפש נקראת "האור המקיף" של הנפש. שהרי בכללות חמשת חלקי הנשמה ישנם חלקים שהם בתוך האדם כהנפש שנמצאת בכבד, הרוח בלב, והנשמה במוח, ויש את החיה שהיא מקיפה את האדם, אולם ההויה שבנפש שאף היא מחוץ לאדם היא המקיף הכללי לגמרי של האדם. איך א"כ האדם יכול להתחבר אליה? התשובה היא שאם הוא יצא מעצמו הוא ימצא אותה, אך כל זמן שהאדם נמצא רק בתוך התפיסה של עצמו הוא לעולם לא ימצא את הנקודה הפנימית שבתוכו.

כשאנו עוסקים בלימוד גילוי ההויה שבנפש, זהו אינו רק ענין של קריאה והבנה בלבד אלא זהו לימוד מתוך חיבור פנימי לדברים. שלא כלימוד חשבון לדוגמא ששם המטרה ברורה להבין מה שנאמר בלבד, מלמדים את האדם תרגילי כפל וחילוק וכיצד הם בנויים בכדי שגם כשיביאו לפניו תרגיל שהוא לא למד הוא ידע כיצד לפתור אותו. זהו לימוד של הבנת הדברים במוח. אך ישנו לימוד שהמקור שממנו מלמדים הוא שונה והמקום שאליו רוצים שיכנסו הדברים גם כן צריך להיות שונה.

ישנם אנשים שמלמדים אותם תרגילי נשימה כחלק מטיפול פיזיותרפיה, לאחר תאונה או מכל סיבה אחרת, מלמדים את האדם ע"י תרגילים שבינין איך לעשות זאת - לנשום נכון, אך בעצם המטרה היא אינה ידיעת הדבר אלא רוצים ללמד אותו שינשום, לנשום זה לא קשור לחשיבה או להבנה, לנשום זה לנשום!

אי אפשר ללמד להרגיש במילים

כשאנו באים לעסוק בלימוד הנקודה הפנימית שבתוך האדם שהיא ההויה שבנפש זהו בעצם לימוד שאין לו מילים, זה כמו לנסות ללמד אדם לאהוב, וכי אפשר ללמד אדם שיאהב? אפשר להסביר לו שהשנאה שנמצאת בתוכו היא מהכוחות השליליים, אפשר ללמד אותו איך להתמודד איתם ולהפשיט אותם, אפשר לנסות ללמד אותו דרכים כיצד לגלות את האהבה שבתוכו בצורות שונות, אך אי-אפשר ללמד אותו לאהוב! ואף אם יאמרו לו עשרות פעמים שיאהב הוא לא יוכל לאהוב, משום שזה לא עובר דרך השכל.

לעומת זאת אדם שיגיע עם פרח ריחני מאוד ויציע לעומד לידו שינשום ויריח, הוא ירגיש את הריח, כלומר מביאים לפניו את הריח והוא עצמו נושם ומרגיש אותו. כי בשונה משאר החושים שבהם האדם רואה או שומע, חוש הריח הוא עניין של הרגשה פנימית, ולכן הריח נקרא החוש של הנשמה (עיין ברכות מג:). וכן נאמר במשיח כשלעתיד לבוא ישפוט את בני האדם (ישעיה יא') "והריחו ביראת ה' לא למראה עיניו ישפוט ולא למשמע אוזניו יוכיח". כשדיין בשר ודם שופט הוא שופט או עפ"י ראייה אם ראה את הדבר או עפ"י שמיעה אם שמע מפי עדים. מה שאין כן משיח צדקנו כשידון אדם הוא ינשום אותו - ירגיש אותו, זהו הכוח הפנימי שבנפש. המשיח הוא ההויה שבנפש הכללית של כל הבריאה כולה. וכשאנו מדברים על ההויה הפרטית של כל אחד ואחת עלינו לדעת שזהו אינו עניין של הבנה או ידיעה אלא של הרגשת הדברים.

המילים הם רק עטיפה אבל את התוכן אפשר להשיג רק עם לב פתוח

המדובר כאן זהו בבחינה של "נפשי יצאה בדברו" וכמו שאמרו חז"ל (שבת קה.) "אנא נפשי כתבית יהבית". הדיבור הוא לכאורה ביטוי של שכל, אך גם כידוע "הלשון הוא קולמוס הלב" כמו שכתב 'חובת הלבבות'. ישנו דיבור שהוא במטרה להעניק לאנשים ידע בלבד שיבינו ויצעדו עם מה שנאמר עד שיגיעו למטרה המבוקשת, ואז יתכן שהתכלית היא באמת חויה ולא רק הבנה. אבל ישנו דיבור שעצם הדיבור עצמו הוא חויה והמילים הם רק עטיפה למה שבתוכם. וכשם שמתנה ניתנת עטופה בעטיפה יפה העטיפה היא איננה העיקר ובוודאי אין כוונת הנותן שישמרו את העטיפה ולא ישתמשו במה שבתוכה כך הדיבור שנאמר כאן הוא בעצם כעטיפה בלבד והמבוקש הוא לא הדיבור אלא מה שנמצא בתוך הדיבור.

ב. שמיעה חיצונית ושמיעה פנימית

על הפסוק "ויהי האדם לנפש חיה" תרגם אונקלוס "לרוח ממללא". הדיבור הוא כלי שבתוכו גנוז הנפש והאור הפנימי. בכל דיבור של אדם יש את החלק החיצוני של הדיבור ויש את החלק הפנימי. הרבה פעמים החלק הפנימי הוא השכלה, תפיסה, הבנה, אך כשבאים לדבר על ההויה שבנפש זו לא השכלה לא תפיסה ולא הבנה אלא זוהי בעצם הכרה פנימית, חויה פנימית. וכמו שלא שייך לשאול כמה שוקלת הרוח? ומה הצבע שלה? כי התכונות הללו הם מימד שונה לחלוטין ממימד הרוח כך גם כאן ההויה שבנפש זהו אינו מימד של הבנה אלא מימד שונה לחלוטין.

אנשים רגילים לשמוע דיבור עם האוזניים החיצוניות ולקלוט מתוכו רק את הגלד החיצוני מההבנה של הנתונים או המסר מה רוצים ממני. אולם מי שרוצה להיות פנימי צריך להתרגל לשמוע דברים ממקום יותר פנימי ועמוק בתוכו. נסביר - אמנם בוודאי שאדם שומע דרך האוזן אך גם לחרש יש אוזן והוא אינו שומע, כי המעבר מהאוזן לנקודה הפנימית שבו אינו שלם ולכן החויה הפנימית שבקרב חסרה לו. כן הדבר בעניינינו בקליטה הפנימית ובתפיסה הפנימית אנו צריכים אוזניים פנימיות בכדי לשמוע.

מה הכוונה אוזניים פנימיות? - אדם המבקש להגיע למקום פלוני ומקבל הדרכה - "תפנה ימינה ברמזור, אחרי זה שמאלה, בנין שלישי והגעתי", הוא שומע את הדברים בשכלו הוא היה זקוק למידע הסבירו לו ולשם הוא הולך. אך להבדיל אדם ששומע ניגון ערב, הוא אינו מתרגם את השמיעה להעביר לשכל. מי ששומע ניגון בשכל הוא כנראה אומן שרוצה ללמוד את התווים ואת הטכניקה של הניגון, אך אדם ששומע ניגון בכדי להרגיע את נפשו הוא לא שומע בכדי להכניס לשכל אלא בכדי שיכנס לליבו.

מובן א"כ שיש לנו סוגים שונים של שמיעה: ישנה שמיעה שאנו מעבירים למוח, וישנה שמיעה שאנו מעמידים את הלב לשמוע. במשלים שהבאנו האדם אינו צריך לטרוח ולחשוב איך להעמיד את עצמו האם לשמוע בשכל או בלב אלא הדברים נעשים באופן טבעי. בשמיעת הדרכה כיצד להגיע למקום מסוים האדם לא טורח להעמיד את השכל, ובשמיעת ניגון האדם לא טורח להעמיד את הלב, כמו שבשעת האכילה האדם לא חושב שלא להכניס את הכפית לאף במקום לפה אלא זוהי תנועה טבעית. כך גם בשמיעה יש לאדם גישה טבעית איזה מקור להעמיד בכדי לשמוע את הדברים, האם מקור שכלי או מקור של לב.

ג. לב ושכל כלי קליטה שונים

ואמנם בדברים הפשוטים אין נקודת הטעיה ובדרך כלל כל אדם נורמלי מעמיד את כלי הקליטה הנכון בצורה הטבעית והפשוטה, (כאשר הדיבור הוא דיבור שכלי בלבד כהדרכה איך להגיע למקום מסוים, ששם אני לא מכיר את האדם המדבר ואין לי קשרי ידידות עימו ומטרת השיחה היא קבלת אינפורמציה בלבד שיכולה להגיע גם דרך מכשיר ניווט, האדם מפעיל את השכל ככלי קליטה. וכן כשאדם שומע ניגון והוא לא מעוניין ללמוד תווים, אלא לשמוע ניגון ערב שירגיע אותו הוא מעמיד את הלב ככלי קליטה). אולם כאשר אנשים שומעים מושגים פנימיים שבהכרח שיש בהם הגדרה שכלית, כאן יש נקודת הטעיה נפוצה שרבים שוגים בה, כאן הרבה פעמים האדם נוטה לקבל את הדברים עם המוח ככלי קליטה מחמת שהם באמת נאמרים בשפה של הגדרה. לניגון אין צירוף אותיות שמוליד תיבות, אך כשאדם שומע דברים שיש בהם צירוף של אותיות ויש בהם תיבות והבנה במה שנאמר - באופן טבעי הוא מנסה להקשיב במוח. בוודאי שיש בזה גם נקודת מעלה, אך זוהי בעצם החסימה הפנימית של רוב האנשים ולכן הם לא מגיעים לנקודה הפנימית שבתוך הנפש.

יתכן מצב שבו יושבת קבוצת אנשים המאזינים לאדם המדבר וכל אחד שומע ממקום אחר לגמרי וממילא כל אחד שומע משהו אחר. האחד שומע אינפורמציה וידע, ואילו חבירו חש חויה, זאת משום שהאחד העמיד את מוחו לשמוע והאחר העמיד את ליבו. ככל שאדם יותר מעשי הוא בדרך כלל גם מתרגם כל שמיעה למעשה "מה צריך לעשות?". דבר זה מצוי בדו-שיח בין בעל ואישה, כאשר האישה מספרת לו ושחה בפניו את ליבה, הבעל מתרגם זאת מיד למעשה ומתחיל לחלק שלל עיצות ופתרונות והוא אינו מבין שהאישה אינה מבקשת עיצות מה לעשות אלא שהבעל ירגיש את מה שהיא אומרת, ירגיש שהיא שמחה ירגיש שהיא עצובה, ירגיש שהיא לחוצה וכו'. ותחת זאת הוא בחכמתו מציע פתרונות או שהוא מסביר לה שלא צריך פתרון וזו לא בעיה כי ככה זה אצל כולם... זהו אדם שמעמיד עצמו כיועץ ולא כמקשיב. ההקשבה היא הקשבה של הלב כמו

שכתוב "ונתת לעבדך לב שומע" (מלכים-א ג, ט) מהו לב שומע? לב שומע זה להבין שהצד השני אינו מבקש שתשמע אותו במוח ואתה לא אמור להיות היועץ אלא אתה אמור להיות אדם שמרגיש את מה שהשני רוצה להביע.

תקשורת נכונה היא כאשר שומע ומשמיע משתמשים באותו הכלי או שכל או לב

בתקשורת שבין בני אדם ישנו כידוע סבל עמוק מכך, סבל שקיים אצל כל בני זוג אלא שרמת הסבל תלויה, ככל שבני הזוג יותר מחוודדים הם לומדים להבין מאיזה מקום כל אחד מדבר באיזה מקום הוא רוצה שהצד השני ישמע אותו, אך לא נעסוק כעת בתקשורת שבין בני זוג אלא נכנס לעצמינו.

פעולה רק עם תפיסה של לב

אדם ששומע את כל מה ששומע רק מהלב שלו יש לו בעיה מפני שאי אפשר לנהל חיים רק על פי תפיסה של לב והרגשות, אי אפשר לנהל כך בית ולא חשבון בנק, אם יבוא אדם למנהל הבנק ויאמר שהוא מרגיש שיש לו כסף בחשבון זה לא יעניין אף אחד, אדם חייב להיות מחושב. אבל מאידך אדם הפועל רק עפ"י השכל הברור, המסודר השקול והיציב, הוא בעצם אדם חסום לחלוטין, אין לו בקיעה לקבל משהוא יותר פנימי שהוא האור אין סוף שבנפש. משום שהאור אין סוף אינו מובן - "לית מחשבא תפיסה ביה כלל", המחשבה לא תופסת שם והיא אינה הכלי המתאים.

פעולה רק עם תפיסה של שכל

אדם שפועל ומקשיב תמיד רק עם השכל הוא בעצם אינו יכול לשמוע נקודה פנימית, משום שהוא אינו חווה את מה שקורה, כשהוא שומע סבל הוא מיד חושב - "אז מה צריך לעשות?" כשהוא שומע שמחה הוא חושב - "לא צריכים את העזרה שלי, מסתדרים בלעדיו". ועל אף שבאמת אין אדם שאינו חווה דברים, אך נשים לב ונתבונן כשאנו מקבלים אינפורמציה אילו כלים אנו מעמידים בכדי לשמוע ולקבל אותה האם כלים של שכל או כלים של לב? פעמים שהדבר תלוי באדם המדבר, אם הוא מדבר בקול בכי ועצב אנו מעמידים את הלב לשמוע, ואם הוא מדבר בקול רגוע ושלב אנו מבינים שהוא מבקש להעביר מידע ומעמידים את השכל.

ד. לימוד ההויה בכלי קליטה העמוקים והרגישים ביותר

כשאנו באים ללמוד את ההויה שבנפש שבתוכינו אנו צריכים להעמיד כלי פנימי יותר בנפש. דומה הדבר לחרש שכל המידע עבר אליו דרך כתיבה, ויום אחד הוא עשה ניתוח שעבר בהצלחה, עד אותו יום אמנם היו לו אוזניים אך הם לא היו שומעות ולאחר הניתוח הוא קיבל במתנה אוזניים חדשות. לנו ברוך השם יש אוזניים ששומעות אך ישנם דברים שהן לא שומעות. כך למשל ישנם תדרים שבני אדם אינם שומעים ובעלי חיים שומעים. וכשם שבגשמיות אנו מבינים שישנם תדרים שהאוזניים הטבעיות שומעות וישנם תדרים שהאוזניים אינן שומעות, כך צריך להבין שבתפיסה הפנימית שבתוכינו ישנם תדרים שאנו מקבלים אך ישנו תדר עמוק בתוכינו שאצל רוב בני האדם הוא חסום. הבת קול יוצאת בכל יום ואומרת הרבה דברים אך האדם אינו שומע מפני שהוא חרש לתדר של הבת קול וצריכים אנו לערוך כביכול ניתוח ואז נקבל בעז"ה אוזניים חדשות.

החרש יודע שהוא חרש מפני שהוא רואה ששאר האנשים שומעים והוא לא ומבין שיש כאן משהוא שהוא לא קולט. אילו הוא היה נמצא בחברת אנשים שכולם אינם שומעים הוא לא היה מכיר כלל בחרשותו. כך אנו, ראשית כל צריכים הכרה שיש לנו חרשות פנימית ולאחר שתהיה לנו הכרה בכך אז צריך ללמוד איך להקשיב פנימה. בפרק הקודם הארכנו שאדם ראשית צריך להאמין ביחידה שבנפש שנמצאת בתוכו, להאמין שהיא קיימת. אחר שאדם מאמין שהיא קיימת אז הוא צריך להתחיל להאמין שלאותה יחידה יש ראייה אחרת, שמיעה אחרת, חוש ריח אחר, ודיבור אחר. כשם שאנו מכירים ויודעים את חמשת החושים הנגלים לנו כך יש לנו חושים של ההויה שבנפש שאותם אנו צריכים ללמוד.

ה. איכותם של כלי הקליטה של ההויה שבנפש

ראיה אין סופית ושמיעה בתדרים נדירים

ההויה שבנפש רואה את הדברים אחרת, שומעת אותם אחרת, מריחה אחרת ומדברת אחרת. ניתן דוגמאות להבנת הדברים: כיום הראיה שלנו מוגבלת, אבל חז"ל אומרים שאדם הראשון היה רואה מסוף העולם ועד סופו, הוא ראה הכל. העומק שבדבר הוא שהוא ראה ממקום אחר, לא שהוא ראה באותם העניים הגשמיות שלנו יותר, אלא הוא ראה ממקום שאין לו גבול, זוהי הראיה של ההויה שבנפש. וכן בעניין השמיעה, נאמר במעמד הר סיני "קול גדול ולא יסף", ומביא רש"י שני פרושים: א - לא פסק, ב - לא הוסיף. כלומר היה שם קול שלא הפסיק לעולם וגם היום הוא אינו מפסיק. וכן בעניין הדיבור,

כתוב "משה ידבר והאלקים יענו בקול", ואומרים חז"ל בקולו של הבורא, שהשכינה דיברה מתוך גרונו. משה רבינו דיבר אך הקול שנשמע מתוך גרונו הוא קול אין סופי, משום שהוא יצא ממקום אחר בנפש שהיא ההויה שבנפש. נמצא א"כ שכשהראיה יוצאת מההויה שבנפש רואים מסוף העולם ועד סופו, וכשהשמיעה יוצאת מההויה שבנפש זהו קול שאינו מפסיק, וכן כשאדם מדבר מההויה שבנפש זהו דיבור שאין לו הפסקה לנצח. יש מקום כזה בנפש שבו הקול הוא ללא הפסק והראיה בלתי נגדעת, ואנו צריכים לגלות את אותה הויה שבנפש. אך זאת עלינו לדעת שבכדי לגלות את ההויה שבנפש צריך להבין שיש כאן חושים שונים. בת פרעה הושיטה ידה והיא נתארכה אמות הרבה, היד שלה קיבלה מימד אחר. הכוח הזה בעצם נמצא וגנוז בתוכינו אלא שאנו צריכים ללמוד להקשיב לחושים הפנימיים.

קליטת המעמקים בחוש הראות

ננסה להוסיף לבטא את הדברים בדוגמאות ולאט לאט ללמוד ולהיכנס יותר פנימה: המתבונן בתמונה הנמצאת בתערוכה, אם התמונה צוירה בידי צייר אומן שביטא משמעויות בדברים דקים, בכל פעם שאדם מתבונן שוב הוא יגלה משמעויות נוספות. במבט הראשון הוא ראה את התמונה בכלליות, יתכן אף שיוכל לזהותה מבין הרבה תמונות דומות, אך הוא לא ראה את המימדים שנמצאים בתוך התמונה, ככל שהוא יתבונן יותר הוא יגלה עוד. העומק שבדבר הוא שבעצם בכל דבר שבבריאה יש עוד ועוד בלי הפסק.

קליטת המעמקים בתכני מידע

בתפיסה השטחית כאשר נותנים לאדם לקרוא ספר שהוא כבר קרא הוא מגיב: "לא תודה כבר קראתי, אני מכיר את החומר ומה התועלת בקריאה נוספת..." דבר זה נובע מכך שאדם שומע או קורא פעם אחת וסבור שיותר ממה שהוא קרא אין כאן. כשם שמעות שנמצאות בכיס לא מולידות ומה שיש יש, כך האדם סבור שבכל דבר שאליו התודע אין עומק נוסף.

קליטת המעמקים בכל פרט ופרט במציאות הגשמית

אך האמת היא שהבריאה בנויה בכוח פנימי שיש בו עוד ועוד מימדים ואין גבול למימדים שקיימים בכל דבר. הזוהר הקדוש לדוגמא מפרש שבעים פרושים למילה הראשונה שבתורה "בראשית". ואמנם אין רק שבעים פרושים, באמת אין גבול לפרושים שיש. ואם יאמר האדם שזה נכון רק במילה הראשונה בלבד שהיא שורש כל התורה כולה, שם יש עומק גדול ונורא. התשובה האמיתית היא שבכל דבר ובכל חפץ הכי פשוט יש עומק גדול ונורא. ניקח דוגמא פשוטה: במשך אלפי שנים למדו החוקרים את גוף האדם והכירו אותו. בתחילה ידעו אלו אברים מרכיבים את הגוף וזהו. כאשר הומצא המיקרוסקופ ראו וידעו שכל מה שידעו עד כה הוא אינו אפילו טיפה מן הים. ובכל פעם שהרחיבו את ההבחנה ליותר ויותר דקה גילו עוד ועוד עד שכיום כל חוקר מבין שגם כל מה שגילו עד היום באמת יש יותר אלא שעדיין לא הומצא המיקרוסקופ שרואים דרכו עוד יותר דק.

קליטת המעמקים בנפש האדם

כשם שהמימד הזה קיים בטבע כך גם בנפש האדם קיימת הבחנה יותר ויותר דקה. תפיסת הנפש היא לא רק מה שהעין רואה. אם נגלה את המיקרוסקופ שבתוך הנפש נגיע לבסוף להויה שבנפש שהיא הנקודה הדקה ביותר. אך אם הנפש תהיה בסה"כ מראה והצטיירות למה שהעין רואה אזי כשהמימד של הראיה הגשמית יגיע לגבול מסוים שם גם תחסם הנפש.

הרמב"ן כותב ששורש טעותו של אריסטו היה בכך שהוא לא האמין למה שהוא לא ראה בעין. עומק הטעות בזה הוא שכאשר אדם מגביל את תפיסת הנפש הפנימית למימד של ראייה חיצונית הוא מגביל את הנשמה לתפיסה הגופנית. אך כאשר האדם מאמין שהתפיסה של הנשמה היא הרבה יותר עמוקה הוא חודר עוד שלב ועוד שלב.

א"כ כשם שבדורות האחרונים זה התגלה לא רק במימד של נשמה אלא אף במכשיר שהוא חומרי ודרכו אפשר לראות דברים יותר דקים ולגלות הבחנות יותר עמוקות. כך כשאנו רוצים לגלות את עצם האני שבקרבו אנו צריכים לגלות בנפש כעין מקרוסקופ ועל ידו לגלות וללמוד הבחנות יותר דקות, עד שנגיע לנקודה הפנימית. את התדר שאנו לא שומעים באוזניים הגשמיות נשמע באוזניים הרוחניות הפנימיות. יש כזה תדר, וכמו שיש מכשירים שקולטים תדרים גשמיים דקים גם בנפש קיימים התדרים הללו ואפשר לשמוע אותם.

השגת ההויה הינה מתפיסה פנימית ואין לזה הדרכה מעשית

אך עלינו להבין שבקריאת הדברים לא נצא עם הדרכה מעשית מה לעשות בדיוק, משום שהדרכה מעשית קיימת באותו רובד של החושים הגשמיים המוכרים לנו, ואי אפשר לתת הדרכה מעשית לתפיסה פנימית. אפשר לתת הכוונה וכיוון, אפשר

להעמיד את הנפש ולומר לה בואי תנסי להביט ולהסתכל אחרת, אך אי אפשר להגיע לנקודה מעשית מה לעשות, אלא הנפש היא שצריכה ללמוד את עצמה. כשם שילד קטן מתחיל ללכת בתחילה הוא נתמך בקירות הבית, אי אפשר להסביר לו איך ללכת ע"י שיווי משקל נכון מבלי להישען, ואי אפשר להסביר לילד במילים כיצד לרכב על אופניים בלי גלגלי עזר. אנו יכולים לתמוך בו להוליך אותו אבל הוא צריך להגיע לבד לאיזון פנימי. כך האדם צריך ראשית כל לזהות בעצמו בתוכו תפיסה פנימית.

1. חזרה על דברים שוב ושוב מתוך חויה וגילוי מעמקים חדשים

חזרה על תוכן לימודי מתוך חויה של הצליל הפנימי שבדברים

כעת ננסה להתקדם מעט הלאה: אדם שקורא פירוש מסוים האם הוא מסוגל לקרוא אותו שוב? יש אדם שיאמר כן ויש אדם שיאמר לא. כאשר נשאל את האדם שהשיב בחיוב מדוע אתה קורא שוב, בדרך כלל התשובה השטחית היא: "בשביל שלא אשכח, אני חוזר בשביל לזכור את הדברים". אך התשובה העמוקה היא שבקריאה ראשונית האדם תופס תפיסה אחת ואם הוא יקרא שוב הוא יכול לקבל מימד נוסף חדש במה שהוא קרא.

לכן אנו צריכים להתרגל לקרוא את אותו פסוק או פירוש כמה פעמים ולנסות ללמוד ולהכיר באותו הדבר נקודה יותר פנימית. ישנם אנשים שמיד ישאלו: כשאקרא שוב חומר שכבר ידוע לי מה עלי לחשוב? בקריאה הראשונה יש על מה לחשוב אבל כשקוראים חומר שכבר יודעים על מה נחשוב? הבעיה שבשאלה הזו היא מאותם דברים שהזכרנו בתחילה - אנו קוראים דברים והכלי קיבול שאנו מעמידים הוא השכל, ולכן האדם שואל הרי הדברים ידועים לי, על מה אני יחשוב בקריאתם שוב? הרי מחשבה שייכת בדברים שיש בהם חידוש? ואומנם כך הוא באמת בשכל אבל במושג של חויה אנו רואים שהדברים אינם כך, שהרי אדם שאכל מאכל טעים, למחרת הוא אוכל אותו שוב למרות שלא התחדש לו בזה כלום, והמאכל הוא אותו מאכל אלא שאתמול היה תענוג והיום יש תענוג נוסף. היכן הוא התענוג? - בלב האדם. ולכן אם האדם יעמיד את עצמו לקרוא או לשמוע דברים בנקודה של חויה הוא יפתח לפניו צוהר אין סופי, אך אם יעמיד את עצמו לשמוע כל דבר בהבנה שכלית אזי אם יש לו ראש מאוד מפותח הוא יכול לפתח ולפתח כמו כל מיני המצאות שיש בעולם, אך אם לא, וכמו רוב האנשים שאין להם כזה מוח, אזי מה שהוא הבין הוא הבין וכאן הוא נעצר.

"ונתת לעבדך לב שומע", ישנה כאן עבודה בעצם ללמוד להכין כלי חדש. להבדיל בחור שהיה רווק ונשא אישה ישנו כאן שינוי עצום בכל החיים, זהו כלי חדש, חיי בדידות וחיי נישואין הם מערכות לגמרי שונות. השינוי שאנו מדברים עליו כעת הוא אינו פחות מכך, אלא שהוא אינו בחלק החיצוני אלא בחלק הפנימי שבתוך האדם. ישנו כאן שינוי לגלות מקור אחר בתוכו. אדם שקורא משהו צריך לשמוע את הצליל שבקריאה ולא רק את המילים והשכל שגנוז בתוכם, כמו שהזכרנו שבתורה ישנם ארבע חלקים שהם: טעמים, נקודות, תגים ואותיות, הטעמים הם הצליל הפנימי שבתוך הדברים.

חזרה על חויה מוכרת לנו רק בתחום צר של תענוגים

מדובר כאן ללמוד להקשיב ולחוות ממקום אחר. הדבר הזה מוכר לכל אחד אלא שאנו מגבילים זאת לעולם מאוד מצומצם. אנו מגבילים זאת לתענוגות גשמיים, ולאהבה שאנחנו אוהבים בני-אדם או לאהבה שבין בני זוג, שם אנו מנסים לחוות את אותו הדבר שוב. מדוע בני זוג מנסים לחוות את אותה אהבה שוב ושוב? וכי היום יש כאן בין זוג חדש? אלא ששם ברור לכולם שהחויה הנפשית חוזרת על עצמה שוב ושוב כיון שהחויה היא ממקום אחר, אולם כשזה מגיע לעבודה הפנימית שבתוך הנפש האדם אינו מכיר בכך.

לגלות זוויות נוספות באותה בתמונה

על כן עלינו להתרגל ולהרחיב את הכוח הקיים בנפש לחוות דברים שוב ושוב, לדוגמא: אדם לוקח תמונה ומתבונן בה חמש דקות ושם לב מה הוא רואה, למחרת הוא שוב מתבונן באותה תמונה ובודק מה הוא רואה היום שלא ראה אתמול. ע"י התרגול הזה האדם לומד לראות את אותו הדבר מזוויות והסתכלות נוספת.

לגלות צלילים חדשים בניגון שאנו כבר מכירים

דוגמא דומה מתחום שונה: כאשר האדם שומע שיר או מנגינה בפעם הראשונה הוא קולט ברמה מסויימת, למחרת שהוא שומע את אותו שיר פעם שניה הוא צריך לחשוב מה שמעתי היום שלא שמעתי אתמול. גם כאן כאשר האדם שומע את אותו השיר או המנגינה שוב ושוב הוא לומד לשמוע את אותו הדבר מזוויות נוספת. והעניין בזה הוא שהנפש לא תתרגל לשמוע ולראות פעם שניה מבלי לזהות דברים שלא זיהה אותם בפעם הקודמת.

ז. להתבונן לתוך עצמי שוב ושוב מתוך חויה ולגלות מעמקים חדשים בתוכי

אך זוהי כמובן עדיין עבודה בדברים שחיצוניים אליו, לאחר מכן מגיע השלב הפנימי שבו האדם מתחיל להקשיב לעצמו, אך מי שלא התרגל להקשיב לזולתו קשה שהוא יקשיב לעצמו. כשאדם לומד לראות דבר כמה פעמים והוא מתבונן מה כל ראייה חידשה אצלו או להקשיב לדברי חבירו ומתבונן שוב בדברים מה השני אמר כך הוא לומד לקחת כל דבר ולראות בו עוד וממילא כשיגיע האדם לתוך עצמו פתאום הוא יגלה אני חדש, משום שעד כה הוא התרגל לראות כל דבר חיצוני במבט שטחי ולחשוב שרק זה מה שיש בו לכך בדרך כלל זוהי גם ראייתו כלפי פנים. הוא מכיר את עצמו, זה אני ודי. אך הנפש הרי היא עמוקה מיני ים ויש בה רבדים על גבי רבדים, והאדם צריך בכל יום להכיר בעצמו עוד ועוד, ולחשוב מה אני מכיר בעצמי היום שלא הכרתי אתמול. האדם השטחי יאמר "אני אותו כעסן, אותו תאוותן, ואני עם אותן מעלות אלו ואלו זהו, וכי מה יש להכיר בעצמי יותר?" אך כשהאדם לומד תחילה להקשיב בצלילים החיצוניים עוד ועוד ולראות בכל דבר עוד מבט ועוד מבט, הוא גם ילמד להכיר בתוך עצמו עוד מימד ועוד מימד. זוהי בעצם ההתחלה של כניסה פנימה בכדי שנוכל להגיע למעמקים הפנימיים שבתוכנו.

כשאנו מדברים על הכרה צריך לדעת שאין הכוונה להכרה של מעלות וחסרונות, זהו אמנם סוג מסוים של הכרה, אלא אנו מדברים על הכרה לגמרי שונה, והיינו ל"מודעות פנימית" של התפיסות היותר דקות בתוך האדם.

כל פעולה שאדם נוקט מורכבת מכמה סיבות וכל קבוצת סיבות נובעת מרובד אחר שבנפשו

ניתן לכך דוגמא: אדם קנה נברשת חדשה לבית, הסיבה לקניה היא משום שהוא מעוניין שלכבוד שבת יהיה אור מיוחד בבית. זה מה שהוא חושב ולכן הוא קנה. לכאורה הדברים מאוד ברורים, הוא רוצה תוספת אור לכבוד שבת, ולכן הוא קנה נברשת. מה אם כן יש כאן עוד להתעמק? אך עלינו לדעת שלא שייך כזה דבר שאדם יפעל פעולה עם מניע אחד בלבד. כשם שמי שיחשוב שכל הקואליציה בכנסת בנויה עם מניע אחד בלבד, הוא פשוט תמים. כל אחד הוא אינטרסנט שפועל משיקולים שלו, השורה התחתונה היא שכולם רוצים שהקואליציה לא תתפרק, אך משיקולים לגמרי שונים.

ואם ישאל האדם וכי אני קואליציה? הלא אני נמצא לבד? התשובה האמיתית היא כן! יש בך רבדים על פני רבדים שכולם הגיעו להכרעה אחת - "ללכת לקנות את הנברשת". והסיבות לכך הם עשרות ומאות לאותה קניית נברשת. אמנם הוא חשב במוח לכבוד שבת קודש וזה באמת נכון, אך זהו הגלד החיצוני ביותר שבקרבו, בתוכו ישנם עוד ועוד מניעים. אם האדם קנה את הנברשת ודי - הוא שטחי. האדם צריך לנסות ללמוד, ואין הכוונה שעכשיו הוא ישב ליד השולחן כמו פרופסור ויתחיל לחשוב איזה סיבות יכולות להיות לקניית הנברשת ויתחיל לכתוב, לא בזה מדובר זה מאוד חיצוני, אלא ללמוד להרגיש את מה שעובר עליו.

בספר מכתב מאליהו מובא סיפור באבא אחד שבא לפני הרב דסלר זצ"ל ואמר שעברה במוחו מחשבה נוראה שקשה לו אפילו להעלותה על שפתי, אלא שבהיות הוא מורו ורבו חייב לספר לו ולהתייעץ עמו. כששאל הרב דסלר במה הענין סיפור האב: שכבתי על מיטתי בלילה ועלתה במוחי מחשבה לקחת סכין ולחתוך את בני. אני לא מבין מאיפה זה בא, וכי אני אלך לחתוך את הבן שלי עם סכין? אני אדם טוב שעובד מבוקר עד ערב לפרנס את משפחתי אינני רוצח, על מה מדובר פה? אמר לו הרב דסלר זצ"ל שכל אדם ואדם מורכב מכל הכוחות כולם וכמו שמובא בתפארת ישראל שלמשה רבינו היתה תכונה לרצוח, ולכן הוא הרג את המצרי. אמנם זו לא היתה הסיבה היחידה להריגת המצרי, שא"כ הוא היה הורג עוד אנשים. אולם היתה לו תכונה טבעית לרצוח, ובשאר המקרים הוא הגביל אותה ושלט על יצריו, אך כשהיתה לו גם הסכמה מכוח האמת שבנפשו להרוג את המצרי הצטרפה לזה התכונה הטבעית לרצוח. אם היו שואלים אותנו מדוע הרג משה את המצרי בוודאי היינו עונים מקנאותו לה' ועמו ישראל שהמצרי הרשע רוצה להציק להם. אבל מסבירים לנו חכמנו שאמנם זו היתה הסיבה, אבל היו עוד סיבות, בנשמה ובמחשבה זו היתה הסיבה שלו אבל היה לו גם רגש טבעי לרצוח, וכאן הוא נתן לו דרור. אמר הרב דסלר לאותו אדם עד כמה שאתה אוהב את בןך אבל הוא גם טרדן, לפעמים באמצע הלילה הוא בוכה הוא רוצה חלב, הוא רוצה לשכב במיטה אחרת ומפריע כדרכם של ילדים, ואתה כששקעת בשינה והוא מפריע לך לישון התעורר בך אותו רגש ומחשבה - "רק שהוא לא יהיה כאן יותר". בוודאי שזהו רגש מאוד דק ונעלם ביחס לטיפול המסור שלך בו, אבל הוא קיים בתוך האדם והרגש הזה עבר בתור מחשבה דקה במוח שלך כעת והתגלה.

להכיר את מפת הנפש שלי

על האדם ללמוד להכיר את עצמו וזוהי בעצם העבודה העמוקה של כל החיים. משום שבכדי להגיע לנקודה הפנימית שבתוכינו צריכים אנו מפה, כשם שלהגיע מירושלים לקרית שמונה צריכים לקחת מפה ולבדוק כיצד לנסוע. מהי המפה בכדי להגיע לנקודה פנימית? המפה היא הכרת האדם את עצמו! את המפה הזאת לא ניתן לרכוש בשום חנות ספרים, אלא זהו לימוד עצמי פנימי בתוכנו, לימוד להכיר את עצמי. ולימוד זה נובע מהאמונה שהנפש שלי מורכבת מרבדים על גבי רבדים, עוד

ועוד עד הנקודה הכי פנימית בתוכי שהיא נקראת ההויה שבנפש.

לגלות רובד יותר עמוק של הקשבה

כשאנו שומעים דבר אנו צריכים להקשיב באוזניים ולהבין בשכל אך גם לגלות רובד יותר עמוק של הקשבה. אם נכיר את המפה של הנפש נוכל לשמוע דבר אחד עם כמה רבדים של שמיעה בתוכו. אבל אם לא נכיר את הנפש אזי השמיעה שנשמע ונשמיע תהיה ברובד אחד בלבד ולא נוכל לחדור לנקודה הפנימית שבתוכינו.

חוש המישוש שבנפש

א"כ הכוח להגיע לנקודה הפנימית הוא בעצם ללמוד להכיר רבדים אחרים. אמנם אנו לא נעסוק בספר זה בלימוד כל הרבדים, אלא ננסה ללמוד את הרובד הפנימי: כפי שנתבאר הרובד הפנימי הוא בעצם להקשיב ממקום שקיימת בו הקשבה שאין בה שכל ואינה עוברת דרך השכל אלא הקשבה שעוברת ישר ללב. ההקשבה הזו היא הקשבה שנקראת "חוש המישוש". ההויה שבנפש היא נקודת המישוש שבנפש.

ח. ריכוז כל כוחות הנפש סביב נקודה אחת בלבד

בדרך כלל אנו משתמשים בחוש המישוש רק כאשר אנו רוצים לזהות דבר ע"י הנגיעה למשל אם הדבר הוא קר או חם וכדומה. אך האמת היא שחוש המישוש שבנפש צריך להיות פעיל אצל האדם לאורך כל היממה. מדוע אנו לא מפעילים אותו? משום שחוש המישוש נקרא החוש של ההויה שבנפש. ובחוש המישוש של ההויה שבנפש אפשר למשש דבר אחד בלבד! שלא כמו בחוש המישוש שבידיים, שאפשר למשש בו חפץ ביד ימין ועוד חפץ ביד שמאל בו זמנית, ההויה שבנפש ממששת דבר אחד בלבד. ולכן אנו כמעט אף פעם לא ממששים איתה כלום, מפני שכמעט אין אדם שעושה דבר אחד. כי כשהוא מתעסק בידיו בדבר אחד, הוא מדבר באמצע עם אדם אחר, ואם הוא לא מדבר אז הוא חושב על דבר אחר.

חוש המישוש שבנפש יכול לפעול רק מתוך ריכוז כל כוחות הנפש בנקודה אחת בלבד

כדי שאדם יוכל למשש בחוש המישוש הפנימי צריך שיהיו גופו באותו משהו, דיבורו או שתיקתו באותו משהו, ומחשבתו הגיונו וליבו באותו משהו. אם אנו מעוניינים בהכרה של כוח ההויה שבנפש שבקרבינו אנו צריכים ללמוד לעשות דבר אחד בלבד, לחשוב ולהתמקד באותו הדבר, ואז נגלה כוח של יחידות בנפש. ההתעסקות בדבר יחיד אינה רק כלי לריכוז המחשבה אלא זהו כלי לבקוע נקודה פנימית. וזו ג"כ הסיבה שבדרך כלל האדם אינו שומע את העומק שבניגון, משום שבדרך כלל כשהאדם שומע ניגון נוצרת אצלו הרפיה שגורמת לו לחשוב על דבר אחר.

א"כ בכדי להגיע לנקודה הפנימית אנו צריכים להתרכז בנקודה אחת בלבד. אמנם איך מתרכזים? זוהי שאלה שרבים שואלים, וכי אפשר לאחוז את הראש בידיים ולמנוע מהמחשבה לברוח? אך התשובה היא שאם נלמד לחוות כל דבר שאנו עושים נוכל להתרכז. ככל שנעשה דברים מבלי לחוות אותם בדרך כלל נסטה לדבר אחר.

ענין זה ברור וידוע לכל אחד כפי שרואים לדוגמא בשעה שחתן וכלה עומדים תחת החופה והחתן אוחז בטבעת לקדש את אשתו וכי יתכן שהכלה תהרהר ותשוטט במחשבתה מה קורה כעת בקפריסין, והחתן יחשוב מה קורה בחשבון הבנק? בוודאי שלא! וזאת משום שיש להם הכרה מאוד ברורה שזמן החופה הוא בעצם זמן חווייתי מאוד והם מנסים לרכז את כל הכוחות בחויה הזו. אך חיי היום יום שלנו אינם מורכבים רק מהרגש של הנישואין. כאשר האישה עומדת ורוחצת כלים במטבח היא אינה מרוכזת בשטיפת הכלים בלבד משום שלכאורה אין בזה במה להתרכז. וכן בהכנסת הבגדים לכביסה ושאר פעולות שרגילים לעשות והמחשבה במקום אחד הלב במקום שני והעשייה במקום שלישי. אנו עושים ופועלים דברים אך לא הורגלנו לחוות את מה שאנו עושים, ואדם שהתרגל לעשות בלי לחוות הוא בעצם חסם לעצמו את כל העולם הפנימי שלו.

העולם הפנימי של ההויה הוא העולם החווייתי שבנפש. הוא העולם שחוה כל הזמן אך בפועל אין כמעט אנשים שחווים כל הזמן משום שאנו טרודים ורצים כל הזמן וכשאדם רץ וטרוד הוא לא יכול לחוות כל הזמן ואם הוא לא חווה כל הזמן הוא גם בדרך כלל לא חווה מעט אלא רק בדברים או מאורעות קיצוניים בלבד ולכן ההויה שבנפש לא יכולה להתגלות.

הדרך לגילוי ההויה שבנפש היא בעצם לחוות כל דבר שאנו עושים, ולחוות כל דבר שעושים פירושו "להיות בו", כשנהיה כל כולנו בו נהיה מקושרים כחטיבה אחת, כוחות הנפש לא יהיו מפוזרים אלא ממוקדים באותה הויה, ואז נגלה כלי לאור הפנימי שנקרא ההויה שבנפש.

חיבור לחויה אינו עובר דרך השכל, או שאתה חווה או שלא

אדם שטייל בעולם ומספר לקרוביו את כל הדברים המופלאים שראה והחוויות שחווה. הוא יכול לספר מה שהוא ראה, אבל להעביר לשומעים את הרגשת החוויה שהוא חווה באותה שעה הוא לא יכול בשום אופן. וזאת משום שבשעה שהוא ראה הוא ריכז את עצמו באותה החוויה, ואילו כשהוא מספר אותה לאדם אחר אפילו אם השומע יעורר בעצמו גירוי לאותה חוויה, אך מכיוון שהוא רק שומע והוא כלי שני לאותה חוויה הוא לא מתקשר באותו עומק.

ט. חויה תמידית

בעצם אם אפשר לומר מהי ההפרעה העיקרית שגורמת לאדם לא להגיע לתוך תוכו להויה שבנפש שלו - זה משום שאנו חיים חיים שבהן החוויות הן רגעיות, ולא רק שהן רגעיות אלא הם באות מהקצנה. דהיינו שאנו חווים רק כאשר ישנה שמחה גדולה או כאשר יש מאורע עצוב קיצוני רחמ"ל, אך אנחנו לא חווים את עצם החיים כחיים. לחוות את החיים כחיים זו באמת יכולה להיות חוויה תמידית, ולחוות את המקרים שמתחלפים בעולם זוהי חוויה של שינויים. וכיוון שלשינויים אין מציאות אחידה האדם לא יכול לקבל חטיבה והויה שבנפש של חוויה.

החוויה היא אינה חוויה של התוספת אלא חוויה של העצם. אנו רגילים לחוות את התוספת שהיא הקצנה. למשל כשאדם מרוויח הרבה כסף הוא חווה זאת, כשנולד לו בן הוא חווה זאת, אך לחוות את היום יום האדם אינו מבין מה יש לחוות שם. חוית היום יום זוהי חויה של העצם, ורק כאשר האדם חווה את העצם יש לו חויה תמידית ואמיתית, משום שלא בכל יום ישן חדשות מרעישות ושינויים קיצוניים. ולכן אדם שחוה וחי רק משינויים קיצוניים הוא לא חווה אותם תמיד. וגם כאשר הוא חווה אותם זוהי חוויה שאינה אמיתית ואינה פנימית. כאשר אנו לומדים להקשיב למקום יותר פנימי זהו בעצם לימוד להקשיב לחוויה המתמדת, לחוויה שאין לה סוף משום שהיא אינה מתחלקת.

בפרקים הקודמים נתבאר ענין כוח ה"כל שבנפש", וכעת נתבאר שצריך ללמוד להכיר רבדים פנימיים וללמוד לחוות את החיים. ישנם חויות ששייכים לחלקי הנפש דהיינו חויות של נפש, של רוח, של נשמה ושל חיה, אך ישנה חויה שהאדם חווה את עצם ההויה שלו, וחוויה זו של עצם ההויה היא חוויה שאינה מתחדשת, היא ההקשבה הפנימית, ההויה שבנפש שאליה אנו צריכים להגיע. לחוות את עצם מציאות האדם זהו בעצם הכלי שנקרא "יחידה". היחידה נקראת כך לא רק משום שהיא אחת בלבד אלא אף משום שהיא חווה את אותה החוויה תמיד.

ואם יתמה האדם וכי מה יש לחוות באותה חויה תמידית? התפיסה השטחית אומרת שזה משעמם ולא שייך להתמיד בזה. והרי זה דומה למלצר שנמצא יום יום בחתונות, בימים הראשונים כשרקדו ושמחו עוד הצליחו להדביק אותו בהרגשת השמחה אך מכאן ואילך הוא בכלל לא שומע את צלילי המנגינה, מה שמעניין אותו הוא התשלום שישולם לו בסוף היום משום שההתחדשות פגה. אמנם הסיבה לזאת משום שאנו חיים בתפיסה שטחית ובמאורעות המשתנים אך אם נלמד לחיות מהעצם אזי תהיה לנו חוויה תמידית שאינה תלויה בהתחדשות, וכל זמן שלא נלמד לחיות מהעצם תהיה לנו התחדשות שקיימת רק לעתים. ולכן אנו לא מגיעים לעולם של חויה פנימית ולא מגיעים לתוך תוכינו ולכן האדם תמיד מרגיש חסר והוא לא יודע מהיכן להשלים אותו. הוא סבור שאולי הספר הבא יעזור לו, אולי ההרצאה הבא תושיע אותו, אך ברור ששום דבר חיצוני לא יעזור, וגם לא הספר הזה וגם לא השיחות שלי. ציפייה זו הרי היא כדגים שבים שמנסים לבלוע כל טיפת מים חיצונית שיוצרת וחושבים שאולי הטיפה החדשה תושיע אותם, אין כזה דבר. כמו שכותב הרמב"ם שלא מחוץ לאדם שוכן האושר אלא בתוך האדם פנימה.

פושטים את החיצוניות ומגלים את האני בפנים

לא באנו בספר זה ללמד את האדם חומר חדש שיביא גירוי כשלב ראשוני ובשלב השני יביא את האדם לידי עונג. אלא באנו ללמד את האדם שהוא בעצם אינו צריך חדש אלא הכל בתוכו. רק שהאדם צריך להכיר את עצמו, ללמוד איך להפשיט את הלבושים שמבחוץ ולגלות את האני שבתוכו. החיפוש של דבר חדש שייך לחלקים של הנפש, מכיוון שכל חלק הוא חלק - אז הוא מחפש עוד חלק בכדי להשלים. אך ה"אני" שבתוך הנפש, ה"כל" שנמצא בנפש - הוא אינו מחפש חדש.

י. לא צריך לחפש חידושים בחוץ כי הכל מונח בתוך תוכי

אנו רוצים להגיע לנקודה הפנימית ולחיים הפנימיים שבתוכינו. והנקודה הפנימית היא אותה נקודה שיש לה את הכל. כאשר הקב"ה ברא את האדם הוא ברא אותו עם "כל" שקיים בתוכינו, ולשם אנו צריכים לשאוף ומשם נקודת ההשלמה. הלימוד להקשיב פנימה הוא לימוד של אדם שהגיע להכרה שהקשבה פנימית לא תבוא מההתחדשות שלו, אלא היא תבוא מהעצם שבקרבו שאליה הוא מנסה להקשיב. אך אנו בדרך כלל רגילים ומחפשים להקשיב רק למה שהתחדש בעולם, וכן בשמיעת הרצאה האדם מנסה תמיד להקשיב למילה הבאה ואינו מנסה להקשיב למילה שנאמרה, שהרי היא כבר נאמרה ולכאורה אין בה חדש. אם נלמד להקשיב לאותה המילה כל הזמן אזי נגיע לתוכינו. אולם מרצה שיחזור על אותה מילה במשך כל

ההרצאה מאות פעמים, אולי בהרצאה הראשונה השומעים לא יצאו החוצה מפאת כבודו, אך להרצאה הבא הם כבר לא יזמינו אותו. ואפילו שלא יחזור על אותה מילה אלא על אותה הרצאה מאות פעמים, לא היינו מוכנים לשמוע, שהרי כבר שמענו זאת ואין בכך כל חדש. אך האמת היא שאם בני אדם היו מסוגלים לזה ישנה אפשרות להרצות בפניהם את אותה המילה מאות פעמים משום שהקשבה לאותה המילה היא לחוות את העצם שבאותה מילה, ולא לחוות את הנושא החדש.

וכך אנו רואים גם בסביבת האדם בבית ובמשרד, בני האדם מנסים מידי פעם להזיז את הריהוט או להחליפו כדי שתהיה אוירה חדשה, דברים אלו אמנם נכונים לחלקים החיצוניים שבנו אבל זה לא נכון לנקודה הפנימית שבתוכינו. הקב"ה הוא היה הוה ויהיה ושם אין חדש, הוא יתברך תמיד אותו דבר ולא שייך בו שינוי. והשאיפה שלנו היא להרגיש את אותו אחד שלא משתנה, ולכן עד כמה שהחיים שלנו בנויים בצורה של חיפוש עוד שינוי ועוד שינוי איך אפשר למצוא את הבורא יתברך שהוא אין סוף, היה הוה ויהיה ולא משתנה? הלא זו סתירה עמוקה ונוראה. אלא שבקשת השינוי היא מהרבים החיצוניים של הנפש, וכאשר נגלה את הנקודה הפנימית שמחפשת את אותו הדבר נגיע לאושר. אך אם לא אזי נמשיך תמיד לחפש ולחפש. כשהספר יגמר ייקח אחר, כשהמרצה ישעמם נשמע אחר.

שמיעת חידושים זה אולי מענין אך זה לא יביא את אף אחד לנקודה הפנימית, האדם יגיע לנקודה הפנימית רק כאשר הוא ילמד לקחת נקודה אחת ולגלות אותה. וכך היה רבינו הגר"א בוחן בכדי לקבל תלמיד. אם הוא ראה שהוא מסוגל לחזור על ענין אחד שוב ושוב בלי להפסיק הוא קבלו כתלמיד. ואם ראה שחזר מעט ולא היה מסוגל יותר לא קבלו. משום שזהו המבחן האם האדם רוצה להגיע לנקודה הפנימית שבתוכו.

והם הדברים שהזכרנו בשם בעל התניא שאמר לתלמידיו "שהמשיח שאליו אתם מחכים לעולם לא יגיע, ולמשיח שיגיע אין אתם מחכים". העומק שבזה הוא שהמשיח שיגלה את ההויה שבנפש, הוא יגלה שיש רק דבר אחד. כידוע שישנה בחינת קדושה של נחש, והכוונה בזה היא להויה שבנפש שהיא אוכלת כל הזמן את אותו הדבר, כשם שבקליפה ישנה בחינה של - "עפר תאכל כל ימי חיך" כך בקדושה ישנה בחינה שהאדם אוכל כל הזמן את אותו הדבר, משום שבאין סוף לא שייך התחדשות.

בפרק הקודם נתבאר שעל האדם להאמין שישנה הויה שבנפש, וכעת נתבאר שההויה שבנפש היא אותה נקודה שחוה כל הזמן את אותו הדבר. ועלינו להאמין שישנה כזו חויה ואפשר לחוות את אותו הדבר בלי התחדשות אך האדם בדרך כלל אפילו אינו מאמין שישנה כזאת חויה, ורק להאמין שישנה הויה שבנפש זה כמו להאמין שיש ירח בלי לדעת מהו. אמנם ההגדרה של האמונה בהויה שבנפש שהארכנו לדבר בה בפרק הקודם היא להאמין שישנה חויה בנפש שהיא אותה חויה שאיננה משתנה. זהו שינוי תפיסה בכל תפיסת הנפש שאנו רגילים לחיות בה. ואין הדברים אמורים רק כלפי הנהנתנים ביותר שכל הזמן מחפשים הנאות וחידושים מדקה לדקה. אלא גם באדם הממוצע שיש לו אילו שהם חיי שיגרה, אך גם הוא מחפש את ההתחדשות ואת הטעם ומקבל זאת בהתחדשות בלבד.

- [\[דע את הויתך 1\]](#)

Source: <https://bilvavi.net/shiur-006-להקשיב-עם-הלב>

Links

[1] <https://bilvavi.net/daes.hava>